

**KÄRANDE OCH
SVARANDE**

Aktiebolaget C.A. Ö,
Industrigatan 2, 774 35 AVESTA
Ombud: advokaten Anders Wallin och jur. kand.
Andreas Dalhäll, Ahlford Advokatbyrå AB, Box 1111,
751 41 UPPSALA

**SVARANDE OCH
KÄRANDE**

Systemair Aktiebolag Industrivägen 3,
739 30 SKINNSKATTEBERG
Ombud: advokaten Tommy Pettersson och jur. kand.
Sophia Melén, Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB,
Box 1711, 111 87 STOCKHOLM

SAKEN

marknadsföring av kanalfläkt

DOMSLUT

1. Marknadsdomstolen förbjuder Systemair Aktiebolag vid vite av femhundrausen (500 000) kr att i sin marknadsföring

dels påstå att Systemair Aktiebolag uppfunnit kanalfläkten,

dels påstå att Systemair Aktiebolag är det enda företaget som kan vidareutveckla kanalfläkten.

2. Marknadsdomstolen förbjuder Aktiebolaget C.A. Ö. vid vite av femhundrausen (500 000) kr att i sin marknadsföring

dels ge intryck av att H. Ö. ensam uppfunnit kanalfläkten,

dels ge intryck av att kanalfläkten uppfunnits inom ramen för Aktiebolaget C.A. Ö,

dels påstå eller ge intryck av att kanalfläkten håller ”marknadens högsta kvalitet”, är ”världens favorit” och ”varje fackmans favorit” eller att påstå eller ge intryck av att kanalfläkten håller med dessa uttryck liknande kvalitet.

3. Vardera parten skall stå sin rättegångskostnad. Systemair Aktiebolags yrkande att Aktiebolaget C.A. Ö, oavsett utgången i målet, skall ersätta Systemair Aktiebolags kostnader för ombudsarvode om 20 000 kr i anledning av inställd huvudförhandling, lämnas utan bifall.

BAKGRUND

H. Ö, företrädare för familjeföretaget Aktiebolaget C.A. Ö. (AB Ö.), var på 1970-talet anställd vid Ziehl Svenska AB (Ziehl Svenska) som försäljningsingenjör. Ziehl Svenska sålde vid den tiden bl.a. fläktmotorer. Systemair Aktiebolags (Systemair) styrelseledamot och verkställande direktör G. E. var med och grundade Ziehl Svenska 1973, som då ägdes till 2/3 av tyska Ziehl och till 1/3 av G. E. År 1974 startade bl.a. H. Ö. och G. E. företaget LHG Kanalfläkt AB (LHG) i syfte att tillverka och sälja en cirkulär kanalfläkt. LHG har sedermera fortsatt denna verksamhet, sedan 2002 under firman Systemair Aktiebolag. Tvist har nu uppkommit om bl.a. vem som har uppfunnit och vidareutvecklat kanalfläkten (nedan kallad kanalfläkten).

YRKANDEN M.M.

AB Ö. har yrkat att Marknadsdomstolen skall förbjuda Systemair, dels vid vite om 400 000 kr att i sin marknadsföring, såväl inom som utanför Sveriges gränser, påstå att företaget uppfunnit kanalfläkten, dels vid vite om 400 000 kr i sin marknadsföring, såväl inom som utanför Sveriges gränser, påstå att företaget är det enda som kan vidareutveckla den.

Systemair har bestritt AB Ö:s yrkanden.

Systemair har för egen del yrkat att Marknadsdomstolen dels vid vite om 400 000 kr skall förbjuda AB Ö. att i sin marknadsföring, direkt eller indirekt, ge intryck av att Hans Ö. ensam uppfunnit kanalfläkten, dels vid vite om 400 000 kr skall förbjuda AB Ö. att i sin marknadsföring, direkt eller indirekt, ge intryck av att kanalfläkten uppfunnits inom ramen för AB Ö.,

dels vid vite om 400 000 kr skall förbjuda AB Ö. att i sin marknadsföring av kanalfläkten påstå eller ge intryck av, direkt eller indirekt, att kanalfläkten håller ”marknadens högsta kvalitet”, är ”världens favorit” och ”varje fackmans favorit” eller att påstå eller ge intryck av, direkt eller indirekt, att kanalfläkten håller med dessa uttryck liknande kvalitet.

AB Ö. har bestritt Systemairs yrkanden.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

AB Ö. – käromål

Inledning

Hans Ö. började 1973 sin anställning vid Ziehl Svenska som säljare. Vid den här tiden fanns det två typer av fläktar men H. Ö. såg ett behov även av cirkulära kanalfläktar. Samma år gick H. Ö. en utbildning för H. B. på SIFU och fick då en idé att använda bakåtvända skovlar i cirkulärfläktar, vilket var en helt ny konstruktion. H. Ö. ritade en prototyp som han presenterade för G. E. De båda gick ut med förfrågningar till olika företag om tillverkning av fläkten. Då inget företag visade intresse bestämde H. Ö. och G. E. sig för att i stället starta ett eget bolag LHG, för tillverkning och utveckling av fläkten. H. Ö. hade även presenterat idén för L. T. som också kom att vara med i LHG. L. T. och H. Ö. gjorde tillsammans en fläkt-prototyp efter den tidigare ritningen. År 1978 lämnade H. Ö. sin anställning vid Ziehl Svenska för att börja arbeta på LHG. År 1979 tvingades emellertid H. Ö. ut ur företaget och drog i anledning därav tillbaka en ingiven ansökan om mönsterskydd för kanalfläkten. H. Ö. fortsatte dock att utveckla kanalfläkten. År 1980 ansökte H. Ö. om mönsterskydd, vilket beviljades 1981, för ett nytt, förbättrat utförande av kanalfläkten. År 1981 började han att marknadsföra fläkten i sitt familjeföretag AB Ö. Sedan 1981 har H. Ö. konsekvent uppgett att han har uppfunnit kanalfläkten utan att någon tidigare har protesterat. LHG, AB Ö., Systemair och även andra bolag har, mer eller mindre framgångsrikt, vidareutvecklat kanalfläkten.

Systemairs påståenden

”Vi uppfann kanalfläkten”

Att det är H. Ö. som har uppfunnit kanalfläkten är otvivelaktigt riktigt. Om han har uppfunnit kanalfläkten tillsammans med någon är det i sådant fall med L. T. Fläkten uppfanns av H. Ö. då han innehade en anställning vid Ziehl Svenska, en anställning som inte föll under tillämpningsområdet för lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar. Ziehl Svenska har alltså inte kunnat överföra någon rätt till uppfinningen till LHG. Även om Ziehl Svenska skulle ha haft någon rätt till uppfinningen, har någon överenskommelse om överlåtelse av rättigheterna inte träffats. Kanalfläkten har i vart fall inte uppfunnits inom ramen för LHG eller Systemair. Har den uppfunnits inom ramen för någon verksamhet är det i sådant fall inom Ziehl Svenskas.

”Bara vi har lyckats vidareutveckla den”

AB Ö. ifrågasätter inte att Systemair, och innan dess LHG, vidareutvecklat kanalfläkten. Det som kritiseras är påståendet att ”bara” eller ”endast” Systemair har vidareutvecklat den. Ett stort antal vidareutvecklingar av kanalfläkten har gjorts genom åren av AB Ö. med resultat att fläktarnas prestanda blivit allt bättre. Därtill kommer att H. Ö. gjort tämligen stora och avgörande vidareutvecklingar av fläkten, bl.a. mönsterskyddad utveckling av monteringsbalken och motorupphängningen samt patentskyddad utveckling av produktions- och monteringsmetod. G. E. har i ett brev själv vidgått att andra än Systemair kan ha gjort vidareutvecklingar av kanalfläkten. Det är således inte endast Systemair som lyckats göra förbättringar av kanalfläkten.

Grunder

Systemairs påståenden om att företaget har uppfunnit kanalfläkten samt är det enda som lyckats vidareutveckla den är felaktiga, otillbörliga och även vilseledande i strid mot 4 och 6 §§ marknadsföringslagen (1995:450), MFL.

Systemair – svaromål

Inledning

Ziehl Svenska var inriktat på försäljning av fläktmotorer. G. E. var ensam styrelseledamot i bolaget. H. Ö. anställdes i bolaget som försäljningsingenjör och avancerade så småningom till försäljningschef. H. Ö. var heltidsanställd i Ziehl Svenska under åren 1973-1978. G. E. och H. Ö. utvecklade tillsammans, inom ramen för Ziehl Svenskas verksamhet, idén bakom kanalfläkten. Det fanns nämligen ett behov av en mindre och smidigare fläkt och idén till kanalfläkten togs fram efter inspiration av kylfläktar. G. E. och H. Ö. deltog båda i den kurs som H. B. på SIFU höll i. G. E. och H. Ö. hade olika roller i utvecklingsarbetet med kanalfläkten; G. E. utvecklade själva produktidén medan H. Ö. mer höll på med själva tekniken. Ett antal fläktprototyper togs fram i Ziehl Svenskas lokaler. Eftersom kanalfläkten utvecklades av personer anställda hos Ziehl Svenska, tillkom också rättigheterna till kanalfläkten Ziehl Svenska.

AB Ö. ägdes under tiden H. Ö. var anställd vid Ziehl Svenska av H. Ö:s familj och bedrev under perioden 1973-1980 bilreparationsverkstad samt bensinstationsrörelse. Först från 1980 bedrev företaget även verksamhet inom tillverkning och försäljning av fläktar. Således måste allt arbete med kanalfläkten ha skett inom ramen för H. Ö:s anställning i Ziehl Svenska och inte inom familjeföretaget AB Ö. Ziehl Svenskas huvudverksamhet var försäljning av fläktmotorer och det fanns egentligen inte något intresse inom företaget att utveckla nya kanalfläktar, Ziehl Svenska skulle dock leverera motorerna till kanalfläkten. G. E. och H. Ö. tog kontakt med flera företag och berättade om kanalfläkten samt erbjöd tillverkning, men inget företag nappade. Därför startades LHG i syfte att vidareutveckla och lansera kanalfläkten. LHG övertog verksamheten med att utveckla kanalfläkten samt alla rättigheter till kanalfläkten från Ziehl Svenska i utbyte mot att LHG åtog sig att köpa fläktmotorer av Ziehl Svenska.

Under åren 1974-1979 var G. E. ensam styrelseledamot och firmatecknare i LHG. Efter en tid uppstod motsättningar inom LHG, bl.a. beroende på att H. Ö. drog tillbaka en mönster-skyddsansökan i LHG:s namn. H. Ö. lämnade sedermera LHG och fick efter en skiljedom sina aktier inlösta. H. Ö. gjorde inte anspråk på några rättigheter utan dessa blev kvar i LHG.

Eftersom konkurrensklausul saknades fortsatte H. Ö. att bedriva med LHG konkurrerande verksamhet inom ramen för familjeföretaget AB Ö.

Kanalfläkten är inte någon patenterbar uppfinning. Patent har heller aldrig sökts och skulle heller aldrig beviljas p.g.a. bristande nyhetsvärde. Kanalfläkten har som ett resultat av ett lagarbete uppfunnits inom ramen för Ziehl Svenskaskas verksamhet. Systemair har ingen erinran mot att H. Ö. uppger sig vara delaktig i framtagandet av kanalfläkten.

Utveckling av kanalfläkten

Först LHG och sedan Systemair har kontinuerligt vidareutvecklat kanalfläkten. På senare år har Systemair gjort genomgripande vidareutvecklingar vilka medfört ökad prestanda, förbättrad täthet och längre anslutningsstosar. Det är endast Systemair som har gjort dessa betydande och väsentliga utvecklingar av kanalfläkten. Genom en förstudie 2001 identifierades vad som borde utvecklas med kanalfläkten. I anledning av denna ändrade Systemair standardstorleken för anslutningsstosarna. Systemair har även börjat tillverka fläkten med ny teknik genom att fästa ihop delarna istället för att skruva ihop dessa, vilket har lett till en förbättrad täthet. Systemair har 2005 låtit Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut testa kanalfläkten efter vidareutvecklingen och enligt denna test uppfyller ingen annan fläkt på marknaden samma standard med avseende på tätheten som Systemairs fläktar. Vidare uppfyller idag Systemairs anslutningsstosar, till skillnad från AB Ö:s, gällande standard för stömslutningar för komponenter i runda kanalsystem. Systemairs påstående att det är det enda som vidareutvecklat kanalfläkten är ej vilseledande. Systemair har dock slutat med påståendet i marknadsföringen. H. Ö. eller AB Ö. har inte gjort någon betydande utveckling av kanalfläkten som givit något resultat.

Påtalade påståenden

”Vi uppfann kanalfläkten”

Den första prototypen av kanalfläkten utvecklades i Ziehl Svenskaskas regi under ledning av G. E. och rättigheterna till denna överfördes sedan till LHG, numera Systemair. Kanalfläkten lanserades och vidareutvecklades av LHG under de år H. Ö. fanns kvar i bolaget. Bakom en produkt eller immateriell rättighet som utvecklats inom en juridisk person står alltid en

eller flera fysiska personer. Att fysiska personer såsom anställda i ett bolag skapat en rättighet eller tagit fram en ny produkt hindrar inte att den juridiska personen kan hävda att det skapat eller uppfunnit produkten till vilka rättigheterna hänför sig. Mot bakgrund av att kanalfläkten utvecklats inom ramen för Ziehl Svenska och rättigheterna sedan överlåtits till LHG/Systemair samt att Systemair produkthanpassat och vidareutvecklat kanalfläkten, är påståendet om att Systemair uppfann kanalfläkten helt korrekt och vederhäftigt.

”Bara vi har lyckats vidareutveckla den”

Under senare år har Systemair genomfört en omfattande vidareutveckling av kanalfläkten som innebär genomgripande och väsentliga produktförbättringar, främst genom att fläkten gjorts avsevärt tätare samt stoslängden normenlig. Andra företag har endast gjort mindre detaljförändringar. Annonserna med det kritiserade påståendet var dessutom införda i en facktidsskrift som vänder sig till professionella personer. Dessa måste ha uppfattat att påståendet avsåg mer betydande och genomgripande förbättringar av kanalfläkten. Trots att påståendet varken är vilseledande eller otillbörligt i övrigt har Systemair upphört med att använda detta i sin marknadsföring.

Grunder för bestridande

De påståenden som Systemair har använt i den av AB Ö. kritiserade marknadsföringen är varken felaktiga, vilseledande eller otillbörliga i övrigt och strider därför inte mot MFL. Dessutom bestrids AB Ö:s yrkande vad gäller påståendet att ”bara vi har lyckats vidareutveckla den” på den grunden att såväl förbud som vitesföreläggande är obehövligt, eftersom Systemair före rättegången klart angivit att man inte fortsättningsvis skall använda sig av påståendet i fråga.

Systemair – genkärsmål

Om framtagandet av kanalfläkten

Ziehl Svenska tog 1974 fram de första prototyperna av kanalfläkten genom att montera ihop spirodetaljer av standardformat runt en motor med fläkthjul. Motorn och fläkthjulet som an-

vändes var då en unik konstruktion med Ziehl Svenska som enda leverantör i Sverige. Flera större aktörer i den svenska ventilationsbranschen kontaktades av Ziehl Svenska och tillfrågades om de var intresserade av den nyutvecklade kanalfläkten. Ziehl Svenskas ambition var att agera som underleverantör av den nödvändiga fläktmotorn. Inget av de tillfrågade företagen var dock intresserat av att starta produktion av kanalfläkten varför LHG startades på G. E:s initiativ i syfte att vidareutveckla kanalfläkten. I samband därmed träffades en överenskommelse mellan Ziehl Svenska och LHG som innebar att rättigheterna till kanalfläkten övergick till LHG mot att LHG åtog sig att köpa fläktmotorer av Ziehl Svenska. Lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar är inte tillämplig på framtagandet av kanalfläkten, eftersom denna inte utgör någon patenterbar uppfinning. Däremot tillföll kanalfläkten såsom ett resultat av de anställdas arbete inom Ziehl Svenska bolaget och inte de enskilda anställda som var med och tog fram den. Kanalfläkten är därför inte H. Ö:s uppfinning.

AB Ö:s påståenden

H. Ö. uppfann kanalfläkten

I en produktbroschyr från AB Ö. anges oriktigt att ”redan i början av 1970-talet uppfann H. Ö. världens första cirkulära kanalfläkt”. Produktbroschyren tillhandahålls även på AB Ö:s webbplats och dess återförsäljare använder sig också av påståendet att H. Ö. uppfunnit den runda kanalfläkten. Kanalfläkten har uppfunnits inom ramen för Ziehl Svenska under G. E:s ledning. Genom att H. Ö. påstår att han har uppfunnit kanalfläkten får mottagaren av marknadsföringen lätt uppfattningen att H. Ö. ensam, eller inom ramen för AB Ö., har uppfunnit kanalfläkten, vilket är ovederhäftigt. H. Ö. har aldrig under 1970- och 1980-talen hävdad att rätten till kanalfläkten tillkommer honom som ett utflöde av hans uppfinning. Inte heller i samband med att han 1979 lämnade LHG framfördes något sådant krav. Att kanalfläkten skulle vara H. Ö:s uppfinning, vilket således är felaktigt, är ett påstående som han framfört först under senare tid.

Övriga påståenden

AB Ö. har i branschtidningen Energi & Miljö påstått att dess kanalfläkt håller ”marknadens högsta kvalitet”, är ”världens favorit” och ”varje fackmans favorit”. Påståendet att kanalfläk-

ten har ”marknadens högsta kvalitet” gör att potentiella konsumenter lätt kan få det felaktiga intrycket att det på marknaden inte finns en kanalfläkt med bättre eller lika bra kvalitet. Detta felaktiga intryck förstärks av påståendet att kanalfläkten är ”varje fackmans favorit”. Det åligger AB Ö. att styrka riktigheten i dessa påståenden, vilket inte har gjorts. Systemair är tvärtom av uppfattningen att AB Ö:s kanalfläkt – till skillnad från Systemairs kanalfläkt – inte uppfyller de standarder som finns. AB Ö. har inte heller visat att påståendena ”världens favorit” och ”varje fackmans favorit” är riktiga. Påståendena är dessutom reservationslösa.

Grunder

AB Ö. uppger eller ger sken av i en produktbroschyr, på företagets webbplats samt i annan marknadsföring att H. Ö. är ensam uppfinnare av den runda kanalfläkten, vilket är felaktigt och därmed ovederhäftigt. Påståendet är vidare vilseledande med beaktande av kanalfläktens ursprung samt AB Ö:s kvalifikation och rättigheter. Påståendet att kanalfläkten har ”marknadens högsta kvalitet” är felaktigt och vilseledande. Det felaktiga intrycket förstärks av påståendet att kanalfläkten är ”varje fackmans favorit”. Påståendena ”varje fackmans favorit” och ”världens favorit” är reservationslösa. Då det saknas fog för påståendena är de vilseledande och i övrigt otillbörliga. Genom det sätt på vilket AB Ö. marknadsför kanalfläkten kan mottagarna av marknadsföringen komma att vilseledas om kanalfläktens kvalitet och ställning på marknaden. Marknadsföringen är såsom vilseledande och i övrigt otillbörlig stridande mot 4 och 6 §§ MFL.

AB Ö. – gensvaromål

Det var H. Ö. som uppfann och utvecklade kanalfläkten. När så skedde var han förvisso anställd vid Ziehl Svenska, men någon rätt till H. Ö:s uppfinning har inte Ziehl Svenska haft. Ziehl Svenska har inte tillverkat eller sålt någon cirkulär kanalfläkt. Inte heller har någon överenskommelse om övergång av några rättigheter träffats mellan Ziehl Svenska och LHG. Det är således H. Ö. som ensam har upfunnit kanalfläkten och rättigheterna till denna uppfinning har inte överlåtits till annan. Konstruktion och prototyper framtog av H. Ö. under den tid han var anställd som säljare hos Ziehl Svenska och arbetet med framtagandet av kanalfläkten utfördes huvudsakligen på H. Ö:s fritid. Ingen del av utvecklingsarbetet rörande fläkten har ägt rum i Ziehl Svenskas lokaler. AB Ö:s uppfattning är att kanalfläkten utgör en patenterbar uppfinning. AB Ö. har alltsedan 1980-talet framfört påståendet att H. Ö. kon-

struerade den första kanalfläkten i början av 1970-talet. Det är således ett helt korrekt påstående och varken vilseledande eller otillbörligt. På AB Ö:s hemsida anges inte att företaget har uppfunnit kanalfläkten.

AB Ö. har olyckligtvis använt sig av påståenden såsom ”varje fackmans favorit” och ”världens favorit” i samband med marknadsföring av kanalfläkten. Det AB Ö. har menat är att den cirkulära kanalfläkten generellt jämfört med andra kanalfläktar, och inte just AB Ö:s fläktar, är ”varje fackmans och världens favorit”.

Grunder för bestridande

Det är H. Ö. som har uppfunnit och utvecklat kanalfläkten. Rättigheterna till kanalfläkten har inte överlåtits till annan. Påståendena i marknadsföringen är varken vilseledande eller otillbörliga. Med uttrycken ”varje fackmans favorit” och ”världens favorit” avses egentligen cirkulära kanalfläktar generellt och inte just AB Ö:s fläktar. Om uttrycken för mottagaren fått en annan innebörd är detta ett misstag.

BEVISNING

På AB Ö:s begäran har hållits partsförhör med H. Ö. samt vittnesförhör med K. R., tidigare anställd vid Ziehl Svenskas tyska moderbolag samt även grundare av Ziehl Svenska, H. B. på SIFU, P. K., produktionschef på AB Ö. samt L. T., tidigare delägare i LHG. AB Ö. har även åberopat skriftlig bevisning, däribland annonser ur facktidningar.

På Systemairs begäran har hållits partsförhör med G. E. samt vittnesförhör med J. H. S., f.d. VD i Sefovent AB, J. T., konstruktionschef för fläktar hos Systemair och S-E. S., tidigare anställd vid Ziehl Svenska. Systemair har även åberopat skriftlig bevisning, däribland brev, förlikningsavtal, annonser i facktidningar och anställningsbetyg,

DOMSKÄL

Inledning

Marknadsdomstolen konstaterar inledningsvis att målet delvis gäller påståenden om förhållanden som ligger över 30 år tillbaka i tiden, varför det av förståeliga skäl kan vara svårt för hörda personer att exakt dra sig till minnes vad som då sades eller utspelade sig.

I målet har framförts vissa immaterialrättsliga frågeställningar, såsom vem som innehar eller har innehaft patent eller andra rättigheter till kanalfläkten och huruvida dessa rättigheter överlåtits eller inte. Marknadsdomstolen har i flera tidigare avgöranden (bl.a. MD 1999:28 och 2002:25) uttalat att den marknadsrättsliga bedömningen skall ske fristående från immaterialrättsliga överväganden. Även om det i fall som det förevarande kan ha betydelse vem som t.ex. har eventuellt patent till i målet aktuell uppfinning är ändå Marknadsdomstolens utgångspunkt den att domstolen endast prövar om påtalade påståenden strider mot marknadsföringslagen (1995:450), MFL, eller inte.

Enligt MFL skall marknadsföring vara vederhäftig. Den som i marknadsföring använder ett påstående skall kunna styrka att det är riktigt. Kan han inte det, skall påståendet anses överhäftigt och därmed otillbörligt. Utgångspunkten vid bedömning av marknadsföringsåtgärder är det budskap som materialet förmedlar till den genomsnittlige konsumenten vid en flyktig läsning.

Enligt 6 § MFL får en näringsidkare vid marknadsföringen inte använda påståenden eller andra framställningar som är vilseledande i fråga om näringsidkarens egen eller någon annan näringsidkares näringsverksamhet. Det avgörande är inte att någon faktiskt blivit vilseledd utan det avgörande är om framställningen är ägnad att vilseleda.

Att ett förfarande upphört, såsom invänts i målet, är enligt Marknadsdomstolens praxis i sig inget hinder mot att dess laglighet ändå prövas.

AB Ö:s yrkanden

Påtalade påståenden återfinns i tidningsannonser samt i reklamblad som har delats ut på mässor. Påståendenas innebörd är otvetydiga och kan inte tolkas på mer än ett sätt, nämligen

att Systemair uppfunnit kanalfläkten samt är det enda företag som kan vidareutveckla den.

Marknadsdomstolen konstaterar att varken de i målet hörda uppgifter eller vad som i övrigt framkommit har bringat full klarhet i frågan om vem som kan anses egentligen ha uppfunnit den i målet aktuella kanalfläkten. Hörda personers utsagor går åt skilda håll och ingen av dessa personer kan anses vara mer trovärdig än någon annan. Inte heller den skriftliga bevisningen pekar i någon entydig riktning. Utgångspunkten måste därför bli den att ingen av parterna har visat att just dennes partföreträdare har uppfunnit kanalfläkten. Inte heller har Systemair visat att det fått del av några rättigheter till kanalfläkten genom någon slags överlåtelse. Följaktligen har Systemair inte visat att kanalfläkten uppfunnits inom ramen för LHG eller Systemairs verksamhet eller att Systemair på annat sätt har rättigheterna till kanalfläkten. När det gäller påståendet att Systemair är det enda företag som lyckats vidareutveckla kanalfläkten har Systemair förvisso genom förhören med G. E. och J. T. kunnat visa att företaget har gjort icke obetydliga vidareutvecklingar och förbättringar av kanalfläkten. Ställt mot AB Ö:s påstående om att även det bolaget har vidareutvecklat och förbättrat kanalfläkten, har dock Systemair inte styrkt, såsom påståtts i marknadsföringen, att det varit ensamt om att vidareutveckla densamma.

Sammanfattningsvis har Systemair, enligt Marknadsdomstolens bedömning, inte styrkt något av påståendenas riktighet, varför de är att anse som vilseledande och därmed otillbörliga i strid mot MFL. Eftersom MFL:s tillämpningsområde inskränker sig till marknadsföring som fått effekt här i landet, kan ett förbud inte utformas helt efter yrkandet utan måste inskränkas. AB Ö:s yrkanden skall således, med viss justering, bifallas.

Systemairs yrkanden

H. Ö. har ensam uppfunnit kanalfläkten och/eller den har uppfunnits inom ramen för AB Ö.

Påståendena måste på det sätt som de använts i marknadsföringen ge intryck av att H. Ö. ensam uppfunnit kanalfläkten och att kanalfläkten har uppfunnits inom ramen för AB Ö. Det förhållandet att AB Ö. anges som avsändare i annonserna med påståendena, förstärker intrycket av att kanalfläkten uppfunnits inom ramen för företaget. Ingenstans i marknadsfö-

ringen antyds att H. Ö. uppfunnit kanalfläkten tillsammans med andra eller inom ramen för någon annan verksamhet.

Som framgår ovan är Marknadsdomstolens bedömning den att ingen av parterna har kunnat visa vem som kan anses ha uppfunnit kanalfläkten. Marknadsdomstolen håller inte för osannolikt, bl.a. mot bakgrund av förhören med H. Ö., P. K. och L. T., att H. Ö. i hög grad varit delaktig i framtagandet av kanalfläkten. Att dock, som gjorts i marknadsföringen, påstå eller ge intryck av att H. Ö. ensam uppfunnit kanalfläkten är, mot bakgrund av utredningen i målet, att gå alltför långt. Inte heller är det utrett inom ramen för vilken verksamhet kanalfläkten tagits fram. I vart fall har inte AB Ö. visat att kanalfläkten tagits fram inom ramen för dess verksamhet, tvärtom saknas stöd för det påståendet mot bakgrund av H. Ö:s anställningar och AB Ö:s verksamhet vid aktuell tidpunkt, dvs. mitten av 1970-talet. Följaktligen har AB Ö. inte styrkt något av påståendenas riktighet, varför de är att anse som vilseledande och därmed otillbörliga i strid mot MFL. Systemairs yrkanden i denna del skall därför bifallas.

Kanalfläkten håller ”marknadens bästa kvalitet”, är ”världens favorit och ”varje fackmans favorit”

Påståendena, som återfinns i annonser i en branschtidning, ger intryck av att AB Ö:s kanalfläkt är något utöver det vanliga eller helt enkelt bättre än konkurrenternas produkter. Det är inte rimligt att uppfatta påståendena på sätt som AB Ö. invänt, nämligen att jämförelserna avser kanalfläktar generellt och inte bara AB Ö:s kanalfläktar. AB Ö. har inte visat att det haft fog för dessa påståenden. De är därför vilseledande och därmed otillbörliga i strid mot MFL. Systemairs yrkande skall – med viss justering – även i denna del bifallas.

Vite

Av 19 § MFL följer att ett förbud skall förenas med vite om det inte av särskilda skäl är obehövligt. Sådana skäl föreligger inte. Skäl saknas att frångå rådande praxis rörande vitesbeloppets storlek, 500 000 kr.

Rättegångskostnader

Den utgång som målet har fått innebär att parterna får anses vara ömsom vinnande och förlorande. Kostnaderna i de olika delarna i målet kan inte särskiljas. Vardera parten skall därför bära sina rättegångskostnader.

Systemair har, oavsett utgången i målet, yrkat ersättning för ombudsarvode med 20 000 kr med anledning av att tidigare planerad huvudförhandling ställts in. Systemair har som grund för yrkandet, som det får förstås, gjort gällande att AB Ö. har förfarit vårdslöst genom att åberopa ny bevisning i ett sent skede i processen och därmed förorsaka att en utsatt huvudförhandling fått ställas in.

Lagligt stöd för Systemairs yrkande torde återfinnas i 18 kap. 6 § rättegångsbalken vari stadgas att part som genom vårdslöshet eller försummelse föranlett uppskov i målet eller annars vållat kostnad för motparten är skyldig att ersätta sådan kostnad oavsett hur rättegångskostnaden i övrigt skall bäras.

Målet var ursprungligen, i samråd med parterna, utsatt till huvudförhandling tisdagen den 18 april 2006, vilken inföll dagen efter påskhelgen. Parter, ombud och vittnen fick i god tid underrättelse om förhandlingen. Marknadsdomstolen upprättade ett s.k. huvudförhandlingstryck, innehållande parternas yrkanden, inställning, grunder och bevisning, vilket skickades ut till partsombuden. Cirka en vecka före utsatt förhandling, inkom AB Ö. med kompletterande bevisuppgifter genom vilka två nya vittnesförhör åberopades. I samband därmed hemställde Systemair att förhandlingen skulle ställas in, vilket också skedde. Systemair inkom därefter med kompletterande skriftlig bevisning.

Skälet till att huvudförhandlingen fick ställas in får anses vara att AB Ö. åberopade två nya vittnen i ett sent skede före förhandlingen. Med tanke på den framförhållning i planeringen som Marknadsdomstolen varit angelägen om i syfte att underlätta såväl för parterna och deras ombud som för domstolen är det naturligtvis högst otillfredsställande att ny bevisning tillkommer på ett sådant sätt att en planerad förhandling måste ställas in. Detta förorsakar kostnader. I målet återfinns emellertid uppgifter om att de sent åberopade förhören inte kunnat planeras in tidigare. Med hänsyn därtill och med beaktande av vad som i övrigt har

framkommit i frågan, anser domstolen inte att vad som inträffat är av sådan allvarlig art att sådan försummelse eller vårdslöshet som är förutsättning för tillämpning av 18 kap. 6 § rättegångsbalken kan läggas AB Ö. till last. Systemair s yrkande i denna del skall därför lämnas utan bifall.

På Marknadsdomstolens vägnar

C H Fallenius

Ledamöter: Christer Fallenius, ordförande, Jörgen Holgersson, Ingrid Larén Marklund, Jonas Häckner och Sten Nyberg. Enhälligt

Sekreterare: Louise W Conradi